МБОУ «Гимназия №125» Казан шәһәре Совет районы

Тема: “Теркәгечләр”

Татар теле укытучысы Хөснуллина Чулпан

Теркәгечләр

(союзы)

Нәрсә соң ул теркәгеч?

Теркәгеч- ярдәмлек сүз, ул җөмләләрне һәм

зләрне үзара бәйли.

Мисаллар:

Илсөяр үзеннән ерак түгел аяк тавышлары ишетте, **ләкин** алга баруыннан туктамады…

Аның алдына ике кеше килеп басты, һәм Илсөяр артына чигенде, **чөнки** ул куркып калды.

…Бераздан Илсөяр, шатланып, Костинга каршы йөгерде **һәм** колагына атасы әйтергә кушканнарны пышылдады.

Теркәгечләрнең төрләре

Теркәгечләр			
Төзүче теркәгечләр			**Ияртүче теркәгечләр**
җыючы	Каршы куючы	бүлүче	Чөнки, ки, гүя, гәрчә, әгәр.
Һәм, да-дә, та-тә, ни-ни, тагын, янә	Ләкин, ә, тик, бәлки, әмма, фәкать, бары тик	Я, яки, яисә	

Теркәгечләрне тап

1. Уйламыйча дустым бер сүз әйтте:

Ул сүз йөрәгемә кадалды.

Үзе берни белми китеп барды.

Ә сүз калды.

Ул сүз тора минем йөрәгемдә

(Аннан авыр яра юк сыман).

Җәясеннән ялгыш атылып киткән

Һәм дустына тигән ук сыман.

Теркәгечләрне тап

2. Аралап та эзлим, кармалап та,

Җан тынлыгы кайсы ноктада?

Белеп торам: әгәр таба калсам,

Минем өчен яшәү туктала.

(Сәйдә Зыялы)

3. Гомер уза...

Ә мин алга барам;

Яргаланам язмыш ярыдай.

Татар теленнән рус теленә тәрҗемә ит

1. Мин математика дәресен яратам, ә син ?
2. Әти дә, әни дә миңа яңа елга бүләк бирделәр.
3. Азат та, Аяз да әниләрен бик хөрмәт итәләр.
4. Малайлар телевизор карарга һәм компьютерда уйнарга яраталар.

Ә хәзер рус теленнән татар теленә тәрҗемә итеп кара

1. Я и мама гуляем по улице.
2. И папа, и мама меня очень любят.
3. На уроке татарской литературы Булат читает текст, а Ильнур пишет в тетради.
4. Мальчик не пошёл в школу, потому что сегодня заболел.
5. Девочка подготовилась к уроку, но пятёрку не получила.

Җөмләләрне укып, теркәгечләрне табыгыз һәм төрен билгеләгез

Мулла белән мәзин барын да ашы, әлеше, калҗасы, җимеш суы берсе ртыннан берсе- һәммәсе дә чыкты. Өлкәнрәкләр бик акыллы кыяфәттә өйләшкәләп утырдылар, яшьләр күбрәк шау ягын кайгырттылар. Шулай да хәзрәт елән мәзин бик озак юанмадылар. Алар ит белеп тора: туйның иң чын, иң кызык ягы шуннан соң гына башлана.

(Гомәр Бәширов)

Сау бул!